

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:

Dr. Mehmet Ali UZ

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Hasan YAŞAR

Ahmet ÇELİK

Ali İŞİK

Av. Serdar CEYLAN

SOYADI DEYİP GEÇMEYİNİZ...

Yıl 2024... Acaba 70 yıl önce, yani bizim henüz 15 yaşımızda olduğumuz yıllarda avuç içi kadar olan Konya'mızda ne gibi soyadları iş yeri tabelalarına yansiyordu? Biz hemen *Tellal Pazarı*'ndan birkaç soyadı ile işe başlayalım. Öyle ya, önce babam *Hattat Hafız Mehmet Sakaoğlu*, sonra ağabeyim *Hasan Sakaoğlu* on yıllarca o pazarın esnafı idiler. Özellikle ağabeyimin işi şu dört kavramla bütünleşiyordu: *Ayna, levha, tabela ve plaka...* Komşularımızın tamamına yakını halı, seccade ve kilim üzerine iş yapıyordu. Bu arada keçe ve kepenek işiyle ilgilenenler de vardı. İşte bütün bu komşularımızdan aklımızda kalabilenlerin soyadları: *Hızlı, Güvenç, Özkafa, Özgüzar, Köse, Ertüzün, Yüzbaşı* (oğlu)... Ah bir de Ömer, Seyit ve *Mevlüt* amca veya ağabeylerinkini hatırlayabilsem. Bir ara da Kasırğa'lar gelmişti. Hatırladığım kadarıyla bu soyadları o yıllarda iş yeri adı olmamıştı. Küçük halam *Hatice Özgü-*

zar'ın oğulları *Mehmet* ve *Kadir Özgüzar Kardeşler* ilerleyen yıllarda dükkânları arkalı önlü iki kapılı oldukları dönemlerde *Taşkent Halı Pazarı* ve *Özgüzar Halı Pazarı* olarak seçmişlerdi.

Çoğunun tabelası sıradan şeyler idiyse de bir ikisinininki biraz daha farklıydı. Genelde, mesela *Halıcı Mehmet Yılmaz* yazılı idi. Daha ilerleyen yıllardaki değişimleri anmaya-
cağız.

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

Ya pazarımızın dışında, *Kayıklı Kahve*'den günümüzdeki Yer Altı Sarraflar Çarşısı'nda doğdu uzana İstanbul Caddesi'nin sağlı sollu esnaflarının iş yerlerine astıkları levhalardaki ad ve soyadları...

Yaz aylarında biz esnaf çocukları zaman zaman Pazar'ın içinde bir araya gelirdik. Öyle oyun oynayacak yerimiz de yoktu. Eski dükkânların yıkılmasından önce *Hasan Amca* (*Hızlı*) bizim dükkânımızın arasındaki beyaz (yoksa ak mı?) dut ağacına çıkılır, bir yandan dut yenilirken

Hulusi Bey'in Eczanesi

bir yandan da dut toplanırđı. Komşu çocuklarından *Hasan Amca*'nın küçük oğlu *Muammer* (?) ile *Ahmet Özkafa*'nın oğlu *Süleyman* ile iyi arkadaştık. Oyuncak filan olmayınca işi söze/lafa dökerdik. Bakınız, o yılların iki yeni yetmesinin merakları ne imiş? Konya'nın ilkokulları, şehirdeki oteller... Başka, başka? Bankaları mı sayacağız? Kaç ta-

neler ki? Lokantalar ise bize göre değildi. Hemen hatırlatayım, bir de eczanelerimiz vardı. Acaba o günlerde kaç eczanemiz vardı? Galiba en kolay da bu eczanelerdi. Niye mi? Çünkü şehrin tam ortasında idiler. Otellerin ise şehrin giriş noktalarında da görülmeye başlaması bizi yanıltabilirdi.

Eczanelerle devam edelim. Benim hatırladığım ilk sayı yedi idi. Zaman zaman şöyle bir hatırlamaya çalışırım da yediyi yakalayamam. Eczanelerin bir özelliği de mutlaka bir adının olması gerektiğidir. Hem de biraz havalı olmalı... İki eczane ile ilgili küçük hatırlarımı araya sıkıştırılmadan geçemeyeceğim.

Halk Eczanesi'nin sahibi *Adil Karaağaç Ağabey* idi. 'Ağabey' diyorum, çünkü aynı yılda doğan ağabeyimin arkadaşı idi ve bizim ilk uğradığımız yer onun eczanesi olurdu. Kimler geldi, kimler geçti diyerek bir adres vermemiz gerekirse diyeceğiz ki. Saray Çarşısı'ndan Kapu Camii'ne giderken hemen başlarda

bir sağ kol dükkânı idi. Hatta az ilerisinde de bir berber dükkânı vardı da iş yeri sahibinin soyadı veya lakabı *Calla* olacaktı. Bu *Karaağaç Ağabey* işini ilerletti ve İstanbul'a taşınarak ilaç sanayinin önde gelen adlarından oldu. Günümüzde, Selçuk Üniversitesinde, sol kolda kalan bir lise de onun adını taşımaktadır: *T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Konya / Selçuklu - Adil Karaağaç Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi*. Okul 1999 yılında öğrenci almaya başlamıştı. *Adil Ağabeyi* de birkaç yıl önce İstanbul'da toprağa vermiştik: 29 Şubat 2016.

Eczanelerle ilgili ikinci hatıram ise Mahkeme Hamamı'nın yakınındaki eczane ile ilgili idi. Adını çıkaramayacağım. Elimde bir reçete, o eczaneye gidiyorum. Daha doğrusu yolunun üzerinde bir iki eczane daha varken ona gidiyorum. Sebebini çıkaramıyorum. Nöbetçi değildi. Belki de öbürlerinden aldığım cevap biraz farklı idi. Her neyse... İçeriye giriyorum, tek müşteri benim. Reçetemi veriyorum. Bir göz atılıyor. Ve derken bir açıklama:

"İlaçlardan biri hazır değil, yarın öğleye hazır olur..."

Bilmem *müstahzar* kelimesini hatırlayacak mısınız? 'Hazırlanmış' anlamı, hemen sunulacak şey... Mesela, tüplerdeki kremler... Kutu içindeki ilaçlar da *müstahzardır*. Ancak bazı ilaçların bir özelliği vardı. Doktorumuz formülünü yazar, eczacımız da hazırlardı. Ama her hazırlanış hemen olmazdı. Tıpkı bizimki gibi...

Hatıra hatırayı açarmış. Aradan yıllar geçti. *Atatürk Üniversitesi*'nde görev yapıyorum.

İlk çocuğumuz oldu. Bu demektir ki çocuk doktorlarıyla ahbab olacağız. Öyle de oldu. Çocukların gazı meşhurdur, onları rahatsız eder de ana ve babayı da telaşlandırır. *Dr. Osman Arı* iyi bir çocuk doktoru imiş. Reçetemizi verdi ve lojman komşumuzun eczacı olan eşinin eczanesine uğradık: Akşama hazır olur.

İşte öyle bir şeyler... Günümüzde de her eczanenin bir köşesi laboratuvar gibidir, ancak oralara başvurma oranı nedir, bir sormak gerekir.

Halk eczanesinin olduğu günlerde iş yeri sayısının yedi olduğunu söylemiştik. Hangileriydi geri kalan altı eczanemiz? Bir dikkatsizliğimizin dile getirileceği küçük bir hatıra daha. *Adil Ağabey'in* eczanesinin az ilerisinde bir eczane daha vardı. Ben, eczanenin yabancı olduğu her hâlden anlaşılan adını hiç dikkat etmeden okuyuvermişim. Kuralına göre yazılırsa *Hadika-i Sıhhat* (Sıhhat, sağlık bahçesi) diye yazılan ad tarafımızdan bir güzel değiştirilerek *Dakikaisıhhat* olarak seslendirilivermiş. Doğrusunu yıllar sonra yakalayabilecektim. Bu eczane oraya daha sonra taşınmış da olabilir. Uzun yıllar açık kalan bir de *Merkez Eczanesi* vardı. *Hükümet Konağı*'nın tam çapraz köşesinde idi. Bir ara döviz bürosu olmuştu ama günümüzde nasıl bir hizmet veriyor, gidip bir bakmalıyız. Eczacı Amcamızın adı ise *Ali Rıza Kilimci* idi.

Sıhhat ve *İstikamet* Eczanelerini de hatırlar gibiyim ama hangi eczacı amcalar iş başında idi, zorlanmamız gerekecek.

KONYA'NIN ESKİ ECZANELERİ

İnsanın sağlığı türlü hastalıklarla bozulabilir. Gerek bozulan sağlığın eski haline getirilmesi, gerekse türlü hastalıklardan korunabilmesi için insanın dışarıdan birtakım ilaçlar alabilmesi lazımdır. Yaşadığımız yirminci yüzyıldan önce ilaçlar aktarlardan sağlanan doğal bitkilerden yapılıyordu.

Yirminci yüzyıla girerken hekimlerin verdiği ilaçlar üniversitelerden mezun diplomalı eczacıların açmış oldukları eczanelerden sağlanmaya başladı. Buralarda ilaçlar eczanenin laboratuvarında türlü yollardan hazırlanıyor ve hastaya takdim ediliyordu. O zamanlarda bugün olduğu gibi pek hazır ilaç satılmıyordu, daha ziyade **Havan ilacı** denilen ilaçlar hazırlanıyordu.

Evimizin Çaybaşı Caddesi üzerinde olduğunu hatırlatıverelim. *Tellal Pazarı* ile evimiz arasında faaliyete geçen iki eczanenin hangisi daha eski idi acaba? *Büyük Otel*'in devamında, bir hanım girişinde açılan *Garaj Eczanesi* mi, *Kadınlar Pazarı*'nın karşı köşesinde açılan *Büyük Eczane* mi? İlkine ara sıra uğrar, ilaç alırdık da eczacı ağabey İzzettin Binay'ı da yakışıklı fotoğrafından tanırdık. Ne yazık ki *Büyük Eczane*'ye hiç girmediğim için *Mustafa Öncel Bey*'in fotoğrafını da hiç görememiştik.

Eczanelere olan bu yakınlığımız nedendir acaba? Çünkü onların mutlaka bir adı olmalıydı. Oysa pek çok iş yerinin özel bir kalıptan çıkartılmış tahta tabelalarında *Bakkal Ahmet Yıldız*, vb. yazılı olurdu.

Günümüzde şehrimizde kaç eczane hizmet veriyor, bilmiyorum. Belki de birkaç yüzdür. Kırk binlik bir Konya'dan iki milyonu çoktan aşan Konya'mızda sayının da katlanarak artması gerekmez mi?

Acaba, eczacılardan başka hangi meslek erbabı tabelalarında bir ön ad kullanmak zo-

rundadır? Yasal zorunluluğu olanları bilemem ama tanınmak için süslü püslü ad almak her hâlde her meslek için uygun düşmeyebilir. Biz şimdi, *Tellal Pazarı*'nın o koskocaman kapısından dışarı çıkacak, sağa ve sola, hatta karşıya da geçerek hatırladığımız bazı iş yeri adlarını vereceğiz.

Sağ tarafta, hatırlayabildiğimiz kadarıyla en ünlü dükkân *Ali Can Efendi*'nin dükkânı ede. Bakkaliye ama tabelası var mıydı, var idiye ön adı neydi; 1955 ve etrafını hatırlamak hiç de kolay olmayacak. Köşeye kadar olan yolumuzun üzerindeki tek sokağı geçiyoruz. Sıraya uymayabiliriz. *Antalya Ambarı*, soyadı *Ayas* olan bir amca, *Selçuk Hondu*, Konyalıların söyleyişiyle *Ermağanlar*, *Sürüm Şekercisi* ve *Jeep* bayii... Komşumuz, 1950 yılına kadar mahallemizin (*Fah-rünnisa*) muhtarı olan Salih Amca (Mihçı) oranın galiba he-sap işleriyle ilgilenirdi.

Karşı taraf için bu kadar cömert olamayacağız. Üstelik oraya açılan iki sokak var. Birincisi *Kebabçı Şükrü*'nün sokağı, öbürü de kırtasiyecilerin bulunduğu sokak... Cadde üzerinden

pek ses gelmiyor. Bir ikinci katta *KBB uzmanı*? Galiba soyadı *Sandalcı* idi. O adanın köşesinde eczacı *Ali Ağabey*'in *Ömür Eczanesi*... Şimdi adı değiştirilen *Ziya Barlas Mahalleli* idi, en azından orada yazlıkları vardı. Sokağın ötesinde bir şekerçi... Ben burayı çok geç fark etmiştim. Önceleri de oradalar mıydı, çıkaramıyorum. Oysa ihtiyaçlarımı hep *Sürüm*'de tamamlardım. Bu da bizim eksik yönlerimizden biri olabilir

Pazar'dan çıkıp sola döndükten sonra *Aziziye Camii*'ne doğru yönelelim. Hemen kapının ağzında *Hilmi Kulluk Amca*'nın gazyağı dükkânı vardı. Çok seyrek değişen fiyat listesi de bizim dükkânda yenilenirdi.

Çıkışın tam karşısında *Sabri Halıcı*'nin halı dükkânı vardı. Çok büyüktü. O yılların en zengin halı mağazası idi. Başkaları?

Aziziye Camii'nin karşı köşesinden *Kadınlar Pazarı*'na kadar bir hayli iş yeri vardı. Bir kere köşesin üzerindeki otelin adı *Eser Palas* olmalı... Devamında ise bir kaşıkçı vardı da tabelasını çıkaramıyorum. Galiba *Fehmi Sarıgül*'in idi. Sokak başlarında dondurmacılar, limonatacılar, tatlıcılar bulunurdu. Birkaç bakkal dükkânını hatırlıyorum ama kimler ve hangi ad altında işletiyorlardı? Son sokağın köşesinde *Altuneller* vardı da acaba kasketçi miydiler diye düşünüyorum. İlerleyelim... *Ferah Hanı*'nın çarşıya çevrilmesiyle açılan giriş yolunun başında, kapının iki kanadında *Hasan Çath* bulunuyordu. Cadde üzerinde hatırlayabildiğim iki iş yerinden biri helvacı, öbürü ise *Oğanlar*'in

kâğıtçı dükkânı idi. Köşe ise soyadı *Vural* olan arkadaşımızın babasının dükkânı idi. Arkadaşımın adını çıkaramadım. O da benim gibi haftalık ve birer formalık resimsiz dergileri okumayı çok severdi. Vallahi yaptıkları işi biliyorum ama adını çıkaramıyorum. Çan, çingirak, vb. kırsal kesime hizmet eden şeyleri satarlardı.

Şu birkaç kişi ve işyeri adını da sizlerin hafızasına emanet ediyorum. Bakalım avuç içi kadar Konya'mızın iş dünyasının değişik cadde, sokak, vb. yerlerde mesleklerini icra eden merhumlarımızı hatırlayabilecek misiniz? Ya mesleklerini? Aşağıda küçük başlıklar altında eski Konyalılar arasında dolaşacağız. Sizleri de aramızda görmek isteriz..

Ali Rıza Türkteş, Zeki Özdemir, İbrahim Karpuzoğlu, Fevzi Çelik, Ahmet Haşhaş, Ahmet Küçüktunç, Ahmet Ağal, Hasan Süzer, karşında Ziya Amca ve bazılarının meslekler // Attar, ke-resteci, manifaturacı, elektrik, toptan manifatura, hırdavatçı, kutu boyaları, vb.

Ya bu iş yerlerinin adresleri?

Hoşgör Lokantası, Sürüm Bakkaliyesi, Sevil Berberi, Hüsnütabiat Lokantası (Ehlitabiat da olabilir), Hadim-Taşkent Otel, Toros Otel, Merkez Lokantası, Celil Bayar Pastanesi.

Bu lakapları çıkarabilecek misiniz acaba?

Oğlakçılar, Elliikiler, Babahasanlar, Sakallıoğulları, Küçükbirler, Edirneligil, Altıoklar, Civir Niyazlar,

Şu soyadlarının sahiplerinin ortak yönleri sizce ne olabilir?

Akbaş, Yörelî, İyican, Oğan, Güdekler, İlgıdır, Nazıroğlu, vb.

Galiba, bir varmış dedikten sonra devamını da getirmemiz gerekecekti; bugün artık pek çoğu aramızda değil, belki de hepsi. Tabii biz oğul ve torunları bu oyunumuzun dışında kalıyoruz.

Benim Hâkimiyeti Millîye İlkokulu'nda beş yıl (1946-1951) birlikte okuduğum arkadaşlarımdan Konya'da kaç kişi kaldı acaba? Recai Kıcıkoğlu... İkincisi? Bir Süleyman Şakalak'ımız vardı, rahmetli oldu; bir de sonradan Niyazi Usta diye ünlenecek olan Niyazi İldırar... O da çoktan aramızdan ayrıldı. Çaybaşı Hüseyin Yeşilkaya'yı da hatırlamalıyız. Ahmet Ertavukçu, Emin Göz, Mehmet Kaymaz... Ya İstanbul'dakiler? Mehmet Bildirici (İnşaat yüksek mühendisi), Ömer Alptekin (Profesör), Hasan Yeşilkaya (tüccar)...

Lütfen konuşmakla kalmayalım, yazmayı da deneyelim... Yarın yazmak için çok geç olabilir.

Soyadlarımızla ilgili küçük bir hatıra... Dikkatli okuyucularımız kendi çevrelerinden de benzer olayları hatırlayacaklardır.

(Phil. Dr.) Nail Tan, Kültür Bakanlığı'nda genel müdürlüğe kadar yükselmiş bir bürokrat arkadaşımızdır. Emekli olduktan sonra da telefonla görüşür, bazı bilim toplantılarında bir araya geliriz.

Günlük gazeteleri

okurken birinin vefat/başsağlığı/anma sayfasında bir ölüm ilanı gözümüze ilişmişti. Aramızdan ayrılan kişinin ad ve soyadı şöyle iri: Nail Tan... Aynı gün öğleden sonra dostumuzu arayıp sohbet ederken o ilandan da söz etmiştim. Aldığım cevap çok ilgi çekici idi:

“Sayın Sakaoğlu, bu merhum benim daha önce vefat ettiklerin bildiğim altıncı Nail Tan...”

Hemen hatırlatalım. Eğer kısa bir araştırmaya girişecek olursak şöyle bir tablo ile karşılaşacağız: Yüzlerce Mehmet Yılmaz, daha fazlasıyla Fatma Yılmaz... Mustafa Çelik, Ayşe Demir için de aynı şeyleri söyleyebiliriz.

Saim Sakaoğlu olarak ikinci bir ad sahibini ne bildim, ne de tanıdım. Ancak babam Mehmet Sakaoğlu'nun az sayılmayacak adaş ve soyadaşları vardır. Çünkü Sakaoğlu soyadı özellikle Doğu Karadeniz Bölgesinde sıkça görülmektedir.

Yazımızda söz konusu edilen maddelerin başında eczahaneler/eczaneler gelmekteydi. Biz de Cumhuriyet'in ilk yıllarında Konya'daki iş yerlerini ele alırken eczaneleri de ihmal etmemiştik.

Merhum A. Sefa Oda başı da Konya'mızın ilk eczaneleriyle de ilgilenmiş ve bu konuda bir de yazı kaleme almıştır. O yazının ilk paragrafını ve o yazısında yer verdiği tek eczanenin fotoğrafını sizlerle paylaşmayı uygun bulduk.

BİR MEVLÂNA VE KONYA ÂŞİĞİ HOCAHANIM HALİDE NÜSRET ZORLUTUNA (5)

Muhsin
Karabay

muhsinkarabay@gmail.com

...Ve Halide Hocahanim'ın
Vedâsı!..

Halide Nusret Zorlutuna, evinin bulunduğu **Reşit Galip Caddesi 90** numaradan; oğlu **Ergün Zorlutuna**'ya yakın olmak için, şimdi **Halide Nusret Zorlutuna Sokağı** adı verilen, **Ankara, Çankaya'da İkinci Basın Sitesi**'ndeki daireye taşınır ve 10 Haziran 1984 gecesi orada Hakk'ın rahmetine kavuşur. Halide Hanım, 12 Haziran günü Ankara'da, **Hacıbayram Camisi**'nde kılınan cenaze na-

mazının ardından **Cebeci Asri Mezarlığı**'nda toprağa verilir. (Ada: 185A, Parsel: 302) Sevgili eşi **Aziz Vecihi Bey**'le kabirlerindeki gibi öte âlemde de beraberdirler inşaallah...

Halide Hanım'ın vefatından sonra ona hürmeten; bir taraftan **739/1. Sokak**'ın **Sedat Simavi Sokağı** tarafından kesildiği noktadan itibaren daha önce adı **Portakal Çiçeği** olan sokağa, **Halide Nusret Zorlutuna'nın adı verilir**. Diğer taraftan **Hoşdere**

Halide Nusret Öğrencileriyle

Fotoğraf için Timaş Yayınları'na ve aileye teşekkür ederiz.

Halide Nusret, Annesi Ayşe Nazlı Hanım Ve Oğlu Ergun ile
Fotoğraf İçin Aileye ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz

Halide Nusret, Torunları Elif Ve Yağmur'la

(Fotoğraf İçin Aileye ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz)

Caddesi ile kesilen **Halide Nusret Zorlutuna Sokağı** yine **Portakal Çiçeği Sokağı** olarak devam eder. Kendi evinin yanından geçen sokağa da yine ona hürmeten, **Şâirler Sokağı** adı verilmiştir.

Rahmetli Halide Nusret Hocahanım gibi, her türlü zorluğu aşarak büyük fedakârlıklarla bu aziz memleketi, bu necip milleti yüceltmeye çalışmış; hademesinden profesörüne, erinden komutanına, memurundan âmirine, işçisinden mühendisine ve esnafından tüccarına kadar **"kendi gök kubbemiz altından"** gelip geçmiş olanlara minnet ve şükranlarımla rahmetler diliyorum... Amin...

Memleketimizin Işıklı Pencerelerindeki Halide Nusretler

1933-1950 yılları arasında **Sedat Simavi** tarafından çıkarılan haftalık **Yedigün** dergisinin bütün ciltlerini taramış ve bunlar içinde **Halide Hanım'ın, Yedigün'ün 1940 yılındaki 390. sayısında** çıkmış olan, 1935 yılına ait **"Işıklı Pencereleler"** başlıklı bir hâtıra yazısına rastlamıştım. Biricik sevgili memleketimizin o yıllardan bugüne uzanan eğitim-öğretim macerasındaki o kutsal ışıklı pencereleri daha iyi idrak edebiliyoruz. Halide Hocanımların önünde hürmetle eğiliyor, aziz hatıralarını rahmet, minnet ve şükran duygularıyla yâd ediyorum.

**Treventanium-Halide Nusret
Soldan İkinci-1 Ocak 1955**

2002 yılı Ekim ayında, Ankara'da **Emine Hanım ve eşi İskender Bey**'i evlerinde ziyaret edip kendileriyle video kaydını da yaptığım uzun bir sohbetimiz olmuş ve bu esnada Emine Hanım'dan sevgili annesi Halide Hanım'ı da dinleme imkânı bulmuştum.

2005 yılında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığına, Halide Nusret Hanım'ı anmak üzere bir toplantı teklifinde bulunmuş ve kendisini telefonla aradığım sevgili kızı, değerli yazarımız, tHanımefendi de tertip edilecek bir toplantı için büyük bir memnuniyetle İstanbul'a gelebileceğini de ifade etmişti. Ne yazık ki, düşündüğüm toplantıyı herhalde

Halide Nusret Zorlutuna
Elli yıldan beri şiir yazan Halide Nusret Zorlutuna, şimdi altmış altı yaşında emekli bir edebiyat öğretmeni

**Halide Nusret Ve Torunları Banu,
Elif, Çağrı, Yağmur-Ankara 1964**

(Fotoğraf için Aileye ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz)

Atatürk Kız Enstitüsü'nde Yün Örgü Kursunda-Halide Nusret Soldan Üçüncü

(Fotoğraf İçin Aileye Ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz)

Halide Nusret, Kızkardeşi Ismet Kür ve Eski Güzellik Kraliçesi Naşide Saffet

(Fotoğraf İçin Aileye Ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz)

gereksiz(!) görülmüş olacak ki gerçekleştirememiştik. Oysa onun gibi kıymetli şahsiyetlerin unutulmaması ve yeni nesillere tanıtılması için hepimize büyük görevler düştüğünün şuuru içinde olmamız icap etmektedir..

Ve kıymetli romancımız Emine Işınsu Hanım'ı da Hakk'a uğurladıktan sonra her geçen gün bir önceki yılı yaşayabilmiş olanlara da birer birer vedâ ediyor olmanın hüznüyle, Halide Hanım'ı tanıyabilmiş olanlardan onu dinleyebilmek için pek fazla vaktimizin kalmadığını da bu münasebetle bir kere daha hatırlatmak istiyorum...

Bu yazımız vesilesiyle meraklılarına bir bilgi daha vermek istiyorum. Şâir, yazar ve öğretmen Halide Nusret Zorlutuna'ya ait bir çoğu Osmanlı Türkçesi ile yazılmış günlükler, mektuplar, çeşitli gazete ve dergilerde Halide Nusret hakkında yayımlanmış haber ve yazıların kupürleri, notlar, belgeler ve fotoğrafların bulunduğu arşiv, 2002 yılında kız kardeşi öğretmen, hikâye, roman, radyo ve tiyatro oyunu yazarı İsmet Kür (1916-2003) tarafından İstanbul'da Fener semtinde bulunan, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'na bağışlanmıştır.

Söz konusu özel arşivde bulunan Halide Nusret Zorlutuna'nın lise yıllarında okul arkadaşları tarafından

Halide Nusret Ve Torunu Elif-2

(Fotoğraf İçin Aileye ve Timaş Yayınlarına Teşekkür Ederiz)

Halide Nusret Ve Eşi Aziz Vecihi Zorlutuna-Kucağında Emine Işınsu-Bir Aile Dostuyla

Kıymetli Hocama Sonsuz Saygılarımla, Talebeniz Necla Özgen

**Sanat Sevenler Derneği Ödül Töreni, Halide Nusret,
Oturan Siyah Elbiseli Ve Bayan Korutürk-1974K-1974**

Kırşehir Nasrettin Hoca Şenliği-Halide Nusret Sol Başta

Urfa'da Bir Müsamere Grubu Ve Öğretmenler-Halide Nusret En Arkada Ortada

Halide Nusret, Oğlu Ergün Zorlutuna, Kızı Emine İşinsu, Gelini, Damadı ve Torunları Banu, Elif, Çağrı, Yağmur İle Bir Anneler Gününde

kendisine hitaben yazılmış notları içeren hâtıra defteri, 1930’lu yıllara ait günlüğü, 1924 yılında Edirne’de öğretmenlik yaptığı dönemde tuttuğu günlük ile kendisine ve eşi Aziz Bey’e gönderilen mektuplardan bildiğim kadarıyla bir kısmı henüz yayınlanmamıştır. Dolayısıyla Osmanlı Türkçesi

çok iyi olan, o alfabemizdeki el yazılarını mükemmel derecede okuyabilen sabırlı ve çalışkan araştırmacı ve akademisyenlerin bu arşivi değerlendirerek günlük, mektup, hâtıra ve biyografi dallarında edebiyatımıza birkaç eser kazandırabileceklerini düşünüyorum.

Halide Hanım, benim de yıllar sonra, söz konusu arşivde bir kısmını görme imkânı bulduğum, evindeki torbalar ve sandıklar dolusu mektuplar hakkında, “Bir Devrin Romanı” adlı hâtıratında bakın neler söylüyor: **“Bir huyum var, zaman zaman bundan şikayet de ederim: Bana gelen mektupları atmaya bir türlü kıyamam. Ev, torba torba, sandık sandık mektuplarla dolu. İşin asıl kötü tarafı bunları senelere, şahıslara göre güzel**

Urfa Ortaokulu 3-A Kızları, Müdür Rahmi Dülger ve Muavin Ratıp Akdeniz, Halide Nusret Ortada-1943-1944 Ders Yılı

güzel ayırıp dosyalamamış olmamdır. Aralarında pek kıymetli olanlar var, başta rahmetli anacığımınkiler olmak üzere, kardeşimin ve sıra sıra meslektaşlarının yüzleri aşan, binleri bulan mektupları yanında, meselâ şimdi imzasını okuyamadığım veya adını hatırlayamadığım bir yığın geçici ahbab mektubu. Bir mektup sandığımı boşalttığım zaman şaşkına dönüyorum, bunalıyorum. Mektupların çoğu eski yazıyla yazılmış olduğu için çocuklarım ve genç dostlarım da bana yardımcı olamıyorlar. Bazen glokom krizi geçiren ve biri zaten ameliyath olan gözlerimi kaybetmek tehlikesi ile karşı karşıya olduğumu sanıyorum ve mektup yığınları içinden dehşetle ayağa fırlıyorum.”

Bu arşiv daha sonra İsmet Kür'ün kızı yazar Pınar Kür tarafından bağışlananlarla birlikte daha da zenginleştirilerek Halide Nusret Zorlutuna, İsmet Kür ve Pınar Kür arşivi hâline gelmiştir. Yaklaşık kırk klasörde, yüzlerce zarf içinde tasnif edilmiş bu büyük arşiv, Vakfın İstanbul, Fener'de bulunan kütüphanesinde incelenebilir.

**Halide Nusret-Aziz Vecihi Zorlutuna-
Ankara Cebeci Asri Mezarlığı- Ada 185a-Parsel 302EL 302**

Soldan-Arif Nihat Asya-Bir Okuyucu-Halide Nusret

FAYDALANDIĞIM KAYNAKLAR

- Hâlîde Hanım'ın başta, "Bir Devrin Romanı" olmak üzere kitapları;
Hisar'dan biyografiler, Halide Nusret Zorlutuna, Hisar, S.34 (109), Ekim 1966, s.20;
Töre, S. 158, Temmuz 1984; Türk Edebiyatı, S.129, Temmuz 1984;
İbrahim Alâettin Gövsa, Türk Meşhurları, Yedigün Neşriyatı, s. 212, 415, İstanbul, 1947?;
Nihad Sami Banarlı, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, C.2, s.1224, İst., 1983;
Mehmet Çınarlı, Sanatçı Dostlarım, s.140-153, Ötüken Neşriyat, İst., 1979;
Şair ve Yazarlarımız Nasıl Yazıyorlar, A. Köklügiller, İ. Minnetoğlu, Minnetoğlu Yay., İst.,
Ayhan İnal, Sanat ve Siyasetten Portreler, s.67-72;
Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı, C.3, T. Edb. Yay., İst., 1978;
Zeki Gürel, Hâlîde Nusret Zorlutuna, Kültür ve T. Bakanlığı Yay., Türk Büyükleri Dizisi:

76. Ankara, 1988;
Edibeler Sefireler Hammevendiler, Neriman Malkoç Öztürkmen, İstanbul, 1999;
Beşir Ayyavazoğlu, "Masal Şehir: Kerkük", Zaman;
Divan- ı Örfi ve Avnullah el- Kâzîmî, Yay. Haz. Ahmet Nezih Galitekin, Şehir yay., İst., 2005 ;
Emine İşinsu, "Canım Annem", Kubbealtı Akademi Mec., Yıl.32, S.1, Ocak 2003;
Hicran Göze, "Gerçek Müslümanlığı Yaşayanlardan Kerkük Mutasarrıfı Avnullah Bey", Kubbealtı Akademi Mec., Yıl.32, S.1, Ocak 2003;
Alpay Kabacalı "Milletin Fedakârları'ndan Avnullah Bey Bir pranga mahkumu", Popüler TARİH, Kasım 2002;
İsmet Kür, Yarısı Roman, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995;
Türk Edebiyatı dergisi Mevlâna özel sayısı, S.12, Aralık 1972, s.26-27
www.erzurumansiklopedisi.com; "http://tr.wikipedia.org/wiki/Halide_Nusret_Zorlutuna";

Hâlîde Nusret ZORLUTUNA'nın Cenaze Namazından

(Fotoğraf:Burhanettin ÖZBİLİCİ)